

**Uwagi Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
do projektu Ustawy budżetowej na rok 2016
(projekt z dnia 7 września 2015)**

Opinia o budżecie w zakresie szkolnictwa wyższego.

Z przedłożonego projektu wynika, że nadal jak w roku ubiegłym tak i w obecnym **kwoty bazowe** stanowiące podstawę do naliczenia środków na wynagrodzenia państwowej sfery budżetowej i uczelni publicznych pozostają na poziomie z roku 2008. W przypadku uczelni publicznych jest to nadal kwota **1 873,84 zł**.

Analizując najważniejsze pozycje projektu budżetu na rok 2016, który przewiduje między innymi:

w części budżetowej nr 38 - 12 507 609 tys. zł

w dziale budżetowym nr 803 - 12 477 761 tys. zł

w rozdziale budżetowym nr 80306 - 10 370 630 tys. zł.

Zauważamy, że na rok 2016 w rozdziale budżetowym nr 80306 proponuje się wzrost planowanych środków na działalność dydaktyczną o 8,6% w stosunku do w roku 2015, co oznacza, że nie zwiększono dotacji o skutki przechodzące rozdzielonej w 2015 roku rezerwy celowej. Wzrost jest mniejszy, co przy uwzględnieniu skutków inflacji w części dotyczącej wydatków rzeczowych pokrywanych z tych środków stanowi realne zagrożenie dla finansów wielu uczelni i musi spotkać się z sprzeciwem środowiska. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że tego typu działanie odczuwają głównie uczelnie mniejsze, które pełnią niezwykle ważne funkcje (np. kulturotwórcze) w środowiskach lokalnych, a także uczelnie (np. zawodowe), które zgodnie z zapisami ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym nie muszą prowadzić badań naukowych.

Aby temu przeciwdziałać wnosimy o:

zwiększenie proponowanej dotacji na działalność dydaktyczną o kwotę uwzględniającą pokrycie skutków przechodzących rezerwy celowej z roku 2015 wraz z uwzględnieniem prognozowanej inflacji.

Opinia o budżecie nauki

Ogólna kwota przypadająca na część budżetową nr 28 wynosi 5 722 370 tys. zł.

Wydatki dział 730 – nauka 5 496 718 tys. zł.

Inne ważne pozycje to:

rozdział 73005 Działalność statutowa i inwestycyjna jednostek naukowych 2 729 888 tys. zł.

rozdział 73008 Narodowe Centrum Badań i Rozwoju 1 250 191 tys. zł

rozdział 73009 Narodowe Centrum Nauki 1 115 451 tys. zł

Porównanie powyższych danych z rokiem 2015 pozwala dostrzec wzrost planowanych nakładów w dziale 730 w porównaniu do planu na rok 2015 o 4,5%.

Uważamy jednak, że w odniesieniu do dłuższej perspektywy czasowej dla której Rząd od wielu lat deklaruje dynamikę wzrostu nakładów na naukę jest to finansowanie na stanowczo niewystarczającym poziomie.

Dostrzegamy przesunięcie środków na wzrost o 5,6% finansowania działalności statutowej i 10% wzrost środków Narodowego Centrum Nauki. Niepokoi jednak spadek o 5,2% środków przeznaczonych na Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. Uważamy, że działanie to stoi w sprzeczności z deklarowanym priorytetowym zadaniem 10.2 przedstawionym w „*Skonsolidowanym planie wydatków w układzie zadaniowym*”¹.

Taka konstrukcja budżetu w obszarze nauki realnie odbije się na kondycji Instytutów Badawczych – należy pamiętać, że gro środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, a także środków UE zostało dedykowane przedsiębiorcom, natomiast zapisy stosowane przez Narodowe Centrum Nauki w wielu przypadkach wykluczają z dostępu do nich naukowców pracującym w Instytutach. Deklarowany wzrost środków przeznaczonych na działalność statutową, choć od wielu lat postulowany przez stronę społeczną, nie jest w stanie zniwelować tych zagrożeń.

Uwagi do budżetu w odniesieniu do dokumentu „PLANOWANIE W UKŁADZIE ZADANIOWYM NA 2016 ROK”

Częścią budżetu Państwa jest *Skonsolidowany plan wydatków w układzie zadaniowym* zamieszczony w *Uzasadnieniu do projektu ustawy budżetowej na rok 2016*, opracowany na podstawie art. 142 pkt 10 i 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, zgodnie, z którym „*częścią uzasadnienia do projektu ustawy budżetowej są: zestawienie zadań i celów priorytetowych na dany rok budżetowy oraz skonsolidowany plan wydatków na rok budżetowy i dwa kolejne lata państwowych jednostek budżetowych, państwowych funduszy celowych, agencji wykonawczych, instytucji gospodarki budżetowej oraz państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14 tej ustawy, sporządzany w układzie zadań budżetowych wraz z celami i miernikami stopnia realizacji celów*”.

¹ PLANOWANIE W UKŁADZIE ZADANIOWYM NA 2016 ROK. Skonsolidowany plan wydatków w układzie zadaniowym na 2016 rok i dwa kolejne lata. Rada Ministrów, Warszawa, wrzesień 2015 r.
http://www.mf.gov.pl/ministerstwo-finansow/dzialalnosc/finanse-publiczne/budzet-panstwa/ustawy-budzetowe/2016/projekty-ustawy/-/asset_publisher/UUv1/content/projekt-ustawy-budzetowej-na-rok-2016-z-dnia-7-wrzesnia-2015-r-przekazany-trojstronnej-komisji-ds-spoeczno-gospodarczych?redirect=http%3A%2F%2Fwww.mf.gov.pl%2Fministerstwo-finansow%2Fdzialalnosc%2Ffinanse-publiczne%2Fbudzet-panstwa%2Fustawy-budzetowe%2F2016%2Fprojekty-ustawy%3Fp_id%3D101_INSTANCE_UUv1%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-2%26p_p_col_count%3D1#p_p_id_101_INSTANCE_UUv1

Plan wydatków w ramach Funkcji 3. „Edukacja, wychowanie i opieka”, w zakresie priorytetowego zadania 3.2. *Szkolnictwo wyższe*, podaje, że prognozowana skonsolidowana kwota wydatków na realizację zadania w latach 2016-2018 wynosi 48,69 mld zł, w tym planowana skonsolidowana kwota wydatków na 2016 r. wynosi 15,97 mld zł.

Dla Funkcji 10. „Nauka polska”, prognozowana skonsolidowana kwota wydatków w 2016 r. to 7,42 mld zł, i jest ona rozłożona na dwa zadania. Na zadanie 10.1. *Prowadzenie badań naukowych oraz upowszechnianie, promocja i popularyzacja nauki*, prognozowana skonsolidowana kwota wydatków na realizację zadania w latach 2016-2018 wynosi 14,48 mld zł, w tym planowana skonsolidowana kwota wydatków na 2016 r. wynosi 4,47 mld zł. Na priorytetowe zadanie 10.2. *Badania naukowe służące praktycznym zastosowaniom*, prognozowana skonsolidowana kwota wydatków na realizację zadania w latach 2016-2018 wynosi 10,54 mld zł, w tym planowana skonsolidowana kwota wydatków na 2016 r. wynosi 2,95 mld zł.

W analizowanym obszarze finansów Państwa występują dwa zadania priorytetowe: *szkolnictwo wyższe i badania naukowe służące praktycznym zastosowaniom*. Priorytetu nie ma prowadzenie badań naukowych oraz upowszechnianie, promocja i popularyzacja nauki. Uważamy, że priorytet powinien mieć wyraz w preferencjach finansowych i ścisłym wyegzekwowaniu wykonania zadań, co możliwe jest przy właściwym określeniu mierników oceny ich wykonania.

W priorytetowym zadaniu z obszaru *szkolnictwo wyższe* występują dwa główne działania: dydaktyka i badania naukowe. Z badań jednak deklaruje się priorytet badaniom służącym praktycznym zastosowaniom. Trudno zgodzić się z tą tezą uwzględniając spadek o prawie 70 mln w finansowaniu budżetowym Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

Dodatkowo zwracamy uwagę, że trafny dobór mierników warunkuje rzetelną informację o wykonaniu zadań oraz umożliwi przeprowadzenie właściwego wnioskowania.

Celem zadania „Szkolnictwo wyższe” jest zapewnienie dostępu do edukacji na poziomie wyższym. Proponowanym miernikiem jest „udział osób z wyższym wykształceniem w społeczeństwie polskim w grupie wiekowej 23+ (w %)”.

Celem zadania „Prowadzenie badań naukowych oraz upowszechnianie, promocja i popularyzacja nauki” jest podniesienie poziomu wyników badań naukowych. Miernikiem według projektodawców jest „udział publikacji z Polski w czasopiśmie zawartych w bazie danych Scopus (w %)”.

Celem zadania „Badania naukowe służące praktycznym zastosowaniom” jest zwiększenie poziomu praktycznego zastosowania prac B+R. Miernikami mają być: „liczba patentów międzynarodowych udzielonych w Europejskim Urzędzie Patentowym, Urzędzie Patentowym Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, liczba patentów krajowych uzyskanych przez polskich rezydentów w Urzędzie Patentowym RP (w szt.)” oraz „udział wydatków na B+R poniesionych przez sektor przedsiębiorstw w stosunku do całkowitych wydatków na B+R w Polsce (w %)”.

Przy ogólnym niedofinansowaniu szkolnictwa wyższego i nauki trudno odnosić się do zastosowanych priorytetów. Nie można mieć wątpliwości co do potrzeby podtrzymania, a nawet zwiększenia nakładów na badania statutowe w uczelniach i jednostkach naukowych. Uważamy jednak, że równocześnie priorytetowe docenienie dydaktyki, powinno wiązać się dążeniem do pełnego finansowania zatrudnienia nauczycieli akademickich. Cel zadania jest jednak tak ogólnie sformułowany, że każde wykonanie może być pozytywnie ocenione. Czy taki jest zamiar Ustawodawcy? Jest to unikanie odpowiedzialności.

Także mierniki zastosowane w badaniach naukowych nie służą celom podniesienia ich poziomu oraz wdrożeń. Finansowane przez podatnika badania powinny służyć krajowi i nie może być ich głównym celem znalezienie się w bazie Scopus. Niektóre, najwartościowsze,

wyniki badań są utajniane dla zachowania ich w tajemnicy. Uzyskanie patentu same w sobie wartościowe, także nie świadczy o wdrożeniu opracowania, czyli realizacji celu zadania.

Ogólnie, proponowany projekt budżetu Państwa w układzie zadaniowym na 2016 rok, w zakresie szkolnictwa wyższego i nauki oceniamy negatywnie. Przy przedstawionych błędnych miernikach oraz wymienionych w projekcie komentarzach do wartości mierników, nie stanowi on podstaw i możliwości do wyegzekwowania wykonania przedstawionych zadań. W prezentowanej formule *Planowanie w układzie zadaniowym na 2016 rok* w ramach budżetu Państwa na rok 2016, dla szkolnictwa wyższego i nauki nie ma większej wartości.

Uwagi końcowe

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” z niepokojem odnotowuje propozycje finansowania nauki i szkolnictwa wyższego przedstawione w Ustawie budżetowej. Uważamy, że każde reformy wymagają zwiększonego finansowania. Przesunięcie środków z finansowania dydaktyki na rzecz nauki jest niedopuszczalnym z punktu widzenia wielu uczelni działaniem. Nie zgadzamy się na antagonizowanie środowiska poprzez tak zaprezentowane działania i wnosimy o dokonanie niezbędnych korekt w planowanym budżecie szkolnictwa wyższego i nauki na rok 2016. Wnoskujemy o zwiększenia dotacji dydaktycznej o skutki przechodzące wzrostu wynagrodzeń w 2015r zgodnie z deklaracjami MNiSzW.

Przewodniczący KSN NSZZ „Solidarność”

Bogusław Dołęga